

Mirek Valina k Trapsavci neodmyslitelně patří. Prvního velkého úspěchu dosáhl v roce 1986, kdy se povídka **Štěně** dostala na stupně vítězů. Od té doby si odvezl ještě dalších dvanáct cen, dvakrát cenu nejvyšší Zlatého Trapsavce. V roce 1993 to bylo za

Nenalézače pokladů

a o deset let později za povídku

Claim

. Patří mezi prozaiky a jeho velmi rozsáhlé a zajímavé literární i ostatní činnosti nebrání vozík. O přístupu k životu nejlépe svědčí jeho spoluzakladatelská aktivita v Klubu invalidních dobrodruhů. V Plzni, kde žije, se také významně podílí na podpoře mladých literárních autorů a autorek pod názvem Mladé tužky. Známe je také mezi milovníky sci-fi literatury, má na svém kontě řadu překladů zahraničních autorů. Vyšlo mu několik sbírek povídek – Nenalézači pokladů, Claim, Kalendář plzeňský 2009, Ukrutně blízká setkání. Poslední novinkou je jeho kniha Pikareskní román o Bohu a jeho smyslu pro humor. A literární tvorbu zajímavě náš doplní první „bezbariérový“ průvodce KAM bez bariér na Plzeňsku nebo CD čtených povídek s názvem Claim na Duhové řece nebo edice trapsaveckých miniatur Žili a kostky vrhali.

V posledních letech také několikrát zasedl v porotě literárního Trapsavce.

Více informací najdete zde:

<http://www.valina.cz>

http://www.databaze-prekladu.cz/prekladatel/_000005706

O klubu invalidních dobrodruhů:

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1096060107-klic/212562221700017/video/> A literární tvorba:

<http://www.folktime.cz/povidky/7509-souboj.html>

<http://www.folktime.cz/povidky/7079-o-boruvkove-karkulce.html>

<http://www.folktime.cz/povidky/kontakt.html>

<http://www.folktime.cz/povidky/vanocni-stromek.html>

<http://www.folktime.cz/pohlocas-povidky/4194-okno-v-hlave-muj-zivot.html>

<http://www.folktime.cz/pohlocas-povidky/3685-nenalezaci-pokladu-ontario.html>

<http://www.trapsavec.cz/products/braska-p-/>

http://www.trampnet.sk/poviedky/valina_cas_podzimu/cas_podzimu.htm

Nenalézači pokladů

"Zabiju tě, pišišvore!" křikla ježibaba neurčitýho věku a pohlaví, když ji Kyborg položil anketní otázku, zda pamatuje májový dny roku čtyřicátýho pátýho ve zdejšího kraji. Sedla na koště a vyhnala ho ze vrat.

"Končíme!" haleká na nás prchající Kyborg. A když se vydejechá, tak dodá: "Sociologický metody zklamaly. Musíme do terénu."

"Moje řeč. Aspoň voceníte, jak jsem vybavenej." Bonbón hrdým gestem nejplatnějšího člena expedice potěšká v dlaních svůj detektor kovů.

Hledat štěchovickej poklad v prostoru mezi Teplicema a Cínovcem, to byl geniální tah, vydedukovanej Kyborgem. Von Kyborg zpravidla nevnímá nic kromě fyziky a počítačů, ale tentokrát, po jednom zvlášť nezdařeným pokusu vo průnik do čtvrtý dimenze, vodpočíval u bedny. Mrtvě čučel na Studio kontakt nebo na co - a tam zrovna nějaký chlápek fňukal, že furt nemůže najít štěchovickej poklad. Kyborga ty hlody katapultovaly z ušáku. "Bodeť bys ho našel! To dá rozum!"

"To by esesáci museli bejt úplný debilové," plašil druhej den ráno Kyborg před školou.

"Uvažujte, sakra: chci schovat štěchovickej poklad - archiv německý tajný služby, vobrazy, šperky, zlato a další cennosti za dvě stě miliónů dolarů - budu takový pako a zahrabu ho ve Štěchovicích?"

"Není to nějaký blbý?" mžikla Fišta nechápavě řasama. "Kde jinde by měl bejt štěchovickej poklad, když ne ve Štěchovicích?"

"V Sudetech přece!" vybaflnul Kyborg. "Na posledním území Třetí říše, který tenkrát eště nebylo vobsazený. Na území, který by jednou, až přijde den... rozumíte?" Kyborg udělal dramatickou pauzu. "Náhodou to měli dobře vymyšlený. Do Štěchovic poslali pár blbečků jako zastírací manévr. Tam hráli divadýlko se štolama a minama a tak - a jinej oddíl zatím vodvez poklad sem do hor. Úplně nenápadně. Tady ho někde zakopali a potom kvůli utajení vodrovnali každýho, kdo na něj šáhnul. Dokonce i vlastní vojáky..."

Akorát s jedním chytráci nepočítali - že koncem jara tisícího devítistýho sedmdesátýho devátýho roku spatří v teplický porodnici žlutou mlhu drobný, rachitický, leč nadmíru inteligentní novorozeně, zvaný Kyborg.

"Vopravdu tam nic není?" ptá se Bonbón nevěříčně.

"Kristovy hnáty!" žahnu polní lopatkou vo hlínu. "Vím já, proč ten tvůj krám zas ječel?"

Bonbón zakroučí řepou, nechá mě bez pomoci na dně dvoumetrový jámy a dál se šťourá v jehličí rezavou šaltpáskou, která by měla pocházet z výzbroje americký armády. Aspoň to tvrdil ten Vietnamec, když ji Bonbónovi prodával coby perfektní hledačku min, která během celý vietnamský války selhala jenom jednou...

"Přátelé, tudy cesta nevede," votírá si zapocení brejle Kyborg. "To chce nápad. Jinak to najdeme až v penzi."

"Hmmm." Fišta si protáhne záda. "Aspoň z nás pak budou nejbohatší důchodci na světě."

Jak se tak šplhám k povrchu zemskýmu, praští mě do vočí šedej trabant s děčkem, zaparkovanej mezi stromama. "Já myslím, že bych nápad měl..."

"A jo. No vidíš." Kyborgovy brejle se rozzářily novou nadějí.

"Hej, kružítko!" zaklepu na okno trabanta.

Bonbón vodloupne boční dveře.

Němec v trabantu nadskočí. Překotně vopouští složitéj propletenec, kterej tam vytvořil se dvěma cikánkama.

"Parkuješ v lese, dů trohl," povytáhnu ho ven z auta. "Ničíš přírodu."

"A kde je štěchovickej poklad nevíš," propleskne mu Kyborg baculatý tváře.

"Was?!" mečí kružítko.

Cikánky našťestí nejsou hysterický. Nedělaj problémy. Hezky věčně kružítkovi šacujou kapsy vodloženýho kabátu.

"Nebo víš?" přeměří si ho Fišta pátravě.

"Ich verstehe nicht."

"Kde je?! Ukaž!!"

Vynervovanej Němec píchne roztřeseným ukazovákem do mapy. Kyborg nahmátne tužku a vobkreslí kolem jeho prstu elegantní kolečko.

"Tady někde by to mělo bejt."

"Jo, přesně tohle místo nám ukazoval."

"Podle mě to zakopali támhle. Tam na tý stráni."

"Jestli nekecal," brzdí Fišta všeobecný nadšení.

"Každopádně k vyzvednutí pokladu potřebujeme souhlas majitele pozemku," váhá Kyborg.

"Souhlas je..."

"V tom případě máme kliku," přeruším ho. "Majitel tam zrovna seká trávu."

Obstoupili jsme shrbenýho, prošedivělýho sekáče.

"Dobrý den."

"Tak co? Kde začneme kopat?" Bonbón se znalecky rozhlídnul po louce.

"Počkej," drcla do něj Fišta.

"Cože?" Chlápek zvednul kosu na úroveň očí a zaujal obrannej postoj.

"Pane, víte, že pod vaší loukou je štěchovickej poklad?" oslovil ho Kyborg medovým hláskem.

"Jakto?"

"Nebojte se. To je pro vás štěstí," snažím se uklidnit majitele pozemku.

"Já vám seru na váš poklad! Já tu mám trávu pro králíky! Tady se nic kopat nebude!"

"Vždyť ten poklad má obrovskou cenu!" zavyl Kyborg.

"Pane." Fišta nasadí svůj zkormoucenej pohled číslo čtrnáct, model svatá Anežka. "Prosím vás..."

"No... dobrý. Dobrý. Tak na podzim, až sklídím votavu, tak... Ale teď nezdržujte." Plivnul si do dlaní a začal kolem sebe zase švihat kosou.

Nalezli jsme do autobusu jako zpráskaný velbloudi. "To není možný! Copak neumí počítat? Za ty prachy by si koupil tisíc králíků! Milión králíků. Miliardu králíků! A do všech by moc cpát kokosový vořechy!" bědoval Kyborg.

"Proč kokosový vořechy?" zeptal se Bonbón.

"Aby je chránil před AIDS, ty makovče."

"Fakt, jo???"

"Teda, já věděl, že lidi na venkově moc inteligentní nejsou," pokračoval Kyborg v žalozpěvu, "ale takovýhle burani... teda..." Znehybněl. Promnul si bradu. "...vono by to taky mohlo bejt úplně jinak... hele... my tam půjdem eště jednou..."

"Halt!" zařízlo se do tmy hned, jak jsme se křišťálovou letní nocí připlížili k louce. Před námi stál náš známej chovatel králíků. Tentokrát nadržel kosu, ale německej samopal z druhý světový

války. Hlaveň se leskla ve stříbrnejch paprscích měsíčního světla.

"Strážce pokladu." Kyborg hlasitě polknul slinu. "Tak jsem měl pravdu. Je to strážce pokladu."

"Ja, měl jsi pravdu," zaskřípaly zkažený zuby. "Ale to je všechno, co z toho budeš mít. Hānde hoch!!"

Věděl jsem, že musím bejt rychlej.

Tak nás to učil divous Tony Vokurka.

Bleskově shodit luk z ramene.

Hrábnout do toulce pro šíp.

Natáhnout tětívu.

Ssssvist!

Šíp do něj zahučel dřív, než se prdola stačil nadechnout.

A nic.

Podíval se na mě s pohrdavým úšklebkem. Vytáhnul z břicha šíp a zamáznul si ránu kouskem jílu. "Klidně střílejte dál. Můžete i házet granáty. Ale nezkoušejte uprchnout! nebo vás pošlu do nejtemnějších pekel! Ostatně - já bych to udělal už dávno. Děkujte Bohu, že náš velitel, kapitán Kluge, má slabost pro mladé odvážné bojovníky. Na..." Vomrknul oblohu. "Je čas."

Úderem půlnoci se travnatej svah rozestoupil a z jeho vnitřku vyjel starej vojenskej nákladák.

Řídil ho kostlivec v uniformě důstojníka wehrmachtu. Nákladák sjel po trávě dolů na silnici.

Štola ve stráni se zbortila - vlastně ne - tak se jako divně scvrkla, že po ní nezbylo ani stopy.

"Sedej, Franz!" štěknul kostlivec u volantu. "Schnell! Musíme hledat novou skrýš! Gott mit

Himmel! Tohle si Heinrich ještě vodnese! Ten děvkař! Ten užvaněnej zbabělec! Ten pes!

Kdybych měl dost mužů, nechám ho za zradu rozpustit v kyselině. Der Teufel soll das sehen!

Ale stejně mu to neprojde. Za tohle bude zavřenej sedm let ve svý rakvi! A bez polštáře..."

Auto zmizelo v zatáčce. *Zlatý Trapsavec 1993*

Bílá paní Objevila se náhle a bez varování, jako kdyby ji přinesl sám čerchmant na jednom z tisíců blesků, které tu noc křížovaly oblohou.

Právě v okamžiku, kdy jsme jí připíjeli na zdraví.

Oddělila se od hradeb jako stín a rychlým krokem přicházela přes nádvoří, bičované dešťovými provazci, směrem k věži, kde jsme byli zalezlí před tím peklem venku.

„Povídal jsem vám, že se strašidla nemají provokovat,“ bědoval roztřeseným hlasem Čáryfuk a jeho ochmýřená brada se naježila jako kočičí oháňka.

Sotva to dořekl, prošla otvorem ve zdi a vstoupila dovnitř. To už jsme všichni stáli opření zády o chladné zvětralé kamení protějščí stěny a viseli vytrěštěnýma očima na mrtvolně bledé tváři, rámované kápi stříbitě lesklé pláštěnky. V tu chvíli by se každej z nás – bouřka nebouřka – cítil mnohem líp někde na vysokým kopci s vidlema přes rameno.

„Co...co jste zač?“ sneslo se z jejích bezkrevných rtů.

Sevřel jsem v ruce plechovej hrnek. „My? A proč?“

„...tak ...já...jestli smím dál...“

„Sa-samozřejmě.“

„Díky.“ Spustila kápi na záda a uvolnila cestu pramenům ohnivých vlasů, které se jí zvolna roztékaly po ramenou. „...je mi strašná zima.“

„Smím ti – smím vám nabídnout trochu – džinu pro – pro zahřátí?“ zakoktal jsem se, protože to byl můj nápad – vyrábět Bílou paní. Tak se teď starej, říkaly nesmlouvavě pohledy kamarádů.

Ale já jenom do našich plecháčů smíchal Čáryfukův džin se šťávou vymačkanou z citronu a s kusy ledu z padajících krup. To bylo všechno. Já přece nemoh vědět, že...

„Počkej! Nedělej to,“ zastavil mou ruku v půli cesty Čáryfukův kostrbatej hlas, „nic jí nedávej.“

Sem čet v jedný pověsti, si jeden připil se strašidlem a zkameněl.“

„Třeba není strašidlo jako strašidlo,“ namítl jsem.

Mrtvolně bledá tvář zčervenala jako semafor. „To strašidlo jsem jako já?“

„No, nezlobte se, ale...“

„Vy sprostáci!“ Bílá paní poskočila kupředu a takřka současně nám oběma vlepila takovou facku, že zeměkoule pod našima nohama samým leknutím udělala jednu otáčku nad plán.

Čáryfuk měl pravdu. Bílá paní se nemá provokovat.

Čas podzimu, čas cibulek Holky jsou strašný.

Co těm se někdy vrtá hlavou, z toho je člověk na palici.

Fištu, jo, úplně zdeptalo, že nemá v zahrádce černej kvítek jako Barbora.

Teda – v zahrádce – když říkám v zahrádce, tak nemyslím takový ty rajčata obehnaný plotem, ale místa v lese, chápeš, co tam Fišta s Barborou vždycky určitej den roku sbírají určitý lupeny a mechy a bobule a kořeny a houby a pak to sušej a pijou to a jedí a čarujou s tím. Ale každá sama, podle svýho. Nebo co. A černej kvítek našla jenom Barbora, ve svý zahrádce. No a vlezlo jí to na mozek, jo, a nechtěla ho Fiště ani ukázat. A Fišta, kudy chodila, tudy vrčela:

„Čarodějnice. Já jí přimíchám do jídla maso.“

Vrčela, vzdychala. Normálně z toho byla nemocná. Fakt. Byla jí pořád zima. Fiště, která se mnou klidně spávala i ve sněhu. A teď, najednou, patnáctýho nebo kolikátýho září, studený ruce, hlava mezi ramenama, no děs běs. Tak jí povídám: „Hele, nebud' smutná.“ Zašimral jsem jí na patě, ale nezabralo to. Fišta si pořád vedla svou: „Když víš, ten... jak ho ta... copak jsem o tolik horší?“

„Jasně že ne. Jsi lepší.“ Pohládl jsem nohu, co měla nataženou u mě na klíně. „Nejlepší.

Nejhezčí. Nejšikovnější.“

„Tak proč má černej kvítek Barbora?“

„Proč... Přemejšlej. S kým chodí? S Grošákem. Ten je furt naloženej v tý svojí díře vedle Pudinku. Takže ty černý kvítky rostou někde tam. Jak říká tomu kopci? Žabí hlen. Když to tam projdu, máš černej kvítek do večera taky. A Grošákovi rozbiju hubu, kdyby dělal problémy,“ řek jsem.

Jenže uzlíček nervů, jo, se schoulil jako zvadlá kytička a špitnul: „To nemůžeme.“

„Co?“

„Černej kvítek musí čarodějka najít v zahrádce, kterou zaříkala v noci před beltinem, víš. Jinak to nemá smysl. Není to dar matky země. A když to není dar matky země...“

Jak jsem si tak hrál s prstama její nohy – a poslouchal pořád to samý, dostal jsem nápad.

Povídám: „Ta matka země, hele, k ní jako patříj taky zvířata?“

Fišta kejvla.

„Zvířata,“ povídal jsem, „přece žerou semena různých rostlin. A kus dál je pak vytento, ne? Takže, kdyby nějaký zvíře takhle přeneslo ten černej kvítek do tvý zahrádky, tak by to musel taky bejt dar nebo co.“

Fišta zavzdychala. „Když ale... černej kvítek nemá semena. Vzejde takovou... cibulkou z matky země. A už nikdy neodkvete a... jak by nějaký zvíře mohlo přesadit cibulku?“

Nadechnul jsem se, jo, vydechnul a znova jsem se nadechnul. Řek jsem: „Nooo, to by nemohlo bejt obyčejný zvíře, ale speciální.“

Smutná hlavička se vynořila z černejch vlasů a zamžikala těma svejma borůvkovejma očima:

„Speciální zvíře??“

„Nech to na mně,“ řek jsem. „Budeš mít v zahrádce černej kvítek, uvidíš. Věř mi.“

Fišta docela dost ožila, i když mi nevěřila. Nikdy mi nevěří. No ale vždycky tak nějak doufá, že

by mi mohla věřit, výjimečně. Chápeš.

Dal jsem se do práce.

Mám kámoše, kterej má známýho. A známej toho známýho je u cirkusu. Kouzelníkem. A sestřenice toho kouzelníka tam vystupuje se cvičenýma šimpanzama. No. A jednoho mi na čtyři dny půjčila. Schimiho.

Ani se neptej, co všechno jsem udělal a zařídil, než jsem ho dostal. Ty vado. Pohádka o kohoutkovi a slepičce je proti tomu dost přímočará.

Hned, jak jsem Schimiho přivez domů, začal výcvik.

Docela to šlo. Schimi naběhnul – vyryl kytku. Vyryl červenou, dostal pohlavek. Vyryl černou, dostal banán. A bylo to. Za dva dny uměl všechno, co jsem potřeboval. V pohodě. To ani nevíš, jak jsou šimpanzové chytrý. A přitom jsou to zvířata, součást přírody, ne? Kdo by měl to srdce tvrdit, že chudák Schimi nepatří na matku zem? No aspoň Fišta rozhodně to srdce neměla.

Tak jsme vyrazili. Fišta, Schimi a já.

Byl už říjen a šimpanzové jsou dost hákliví, takže měl Schimi na sobě pořádnýho kulicha, troje ponožky, mý starý maskáčový kraťasy a dva tlustý svetry, co nosila Fišta, když jí bylo deset. A jel pod širák. Součást přírody.

Na nádraží jsme potkali Kyborga. To dá rozum, že kvůli černejm kvítkům nepřestane platit zákon schválnosti. Kyborg, už zahráděnej ve vlaku, jo, úsměv širší než vagón, bušil tam vevnitř do skla: „Jéé! Wyrňák! Ten teda chlastá! Hele! Jemu se vopice už materializovala!“

Jsmo kámoši. Dost dobrý. Ale tentokrát neměl Kybi nárok něco vědět. Chápeš. Akorát jsem se blbě šklebil. A mlčel jsem. Protože, kdybych mu řek, co páchám, byl bych už celej zbytek života pro blázný králíkům.

Dojeli jsme do Hrobu. Tam jsme Kyborga v první hospodě setřásli. Bez problémů. Kyborg si na to setřásání pomalu začal zvykat. Šlapali jsme přes Pudink na Žabí hlen. Teda, šlapali. Šlapali jsme já s Fišárkovou. Schimi ne. Ten si hověl v dětský sedačce, ve který jsem ho půl dne tahal na zádech. Jo. Půl dne, ty bláho. Půl dne trvalo, než jsme u jednoho křoví konečně našli černý kvítky.

Byly fakt dost divný, hele. Žádnou takovou kytku jsem nikdy předtím neviděl. Fakt. Ani v atlase. Černejm kvítek.

Sundal jsem Schimiho ze zad a povídám mu: „Tak. Víš, co máš dělat. Jo? Černou. Za černou je banán. Tak mazej.“

Součást přírody v modrým kulichu a maskáčovejch kraťasech vběhla s polní lopatkou mezi černý kvítky. Pět jich vyryla, dala do báglu, jo, a pochodovala za námi. Osm, devět, možná deset kiláků. Prostě pochodovala, dokud jsem nevytáhnul žabikuch. Žabikuch, co krájí banány. Chápeš. Přesně tak jsem to Schimiho dva dny učil. A fungovalo to, hele.

Na mý čarodějnici bylo vidět, jak je ráda. Úplně se uzdravila. Za pár hodin. „Ted' nekoukej,“ řek jsem jí. „Ať to pak můžeš jít hledat.“

Fišta kejvla jako hodná holčička, která už sice ví, že Ježíšek neexistuje, ale dárky jí stejně přijdou vhod. Posadila se na zem u nějakýho bodláku, zařikávanýho v noci před beltinem, a zakryla si oči. Pořád se usmívala, najednou.

Čekal jsem, až součást přírody zahrabe všech pět černejm kvítků do matky země. A doběhne si pro banán. Dostal jich sedm. Kolik banánů nebo čeho bych si zasloužil já, to radši ani nemluví. Ty vado. Fakt. Fakt bych se nedivil, kdyby mě prohlásili za svatýho.

Kleknul jsem si vedle Fišty a pošeptal jsem jí do ucha: „Už můžeš.“

Borůvkový oči vykoukly mezi prstama a rozhlídly se po zahrádce. Něco hledaly, asi. Nebo co. Fišta viděla, že se chechtám, a chechtala se taky. Jenže se nechechtala moc dlouho. Jak

uviděla černý kvítky, normálně se jí zatajil dech.

„Dobry, co?“ řek jsem.

Kejvla, přitulila se, ale oči nespouštěla z černejch kvítků. Dívala se na ně a dívala a dívala. A já nevěděl, co říct, jo, tak jsem řek: „Ten černej to, proč je takovej důležitěj? Co léčí?“

„Nic neléčí,“ řekla Fišárková.

„Aha,“ povídám. „Takže z něj uvaříš kouzelný lektvary.“

„Ne.“

„Tak na co teda je?“

„Černej kvítek?“ Fišta zářila jako sluníčko. „Je vlastně... na nic – ale je krásnej, víš.“

Trapsavec 1999 – 1. místo próza old psavců